

Схема ЄС з підтримки шкіл у Польщі

1.06.2023

Схема ЄС з підтримки шкіл впроваджується з 2017/2018 навчального року як продовження попередніх програм ЄС:

Програма «Фрукти і овочі у школі»

і

Програма «Шкільне молоко»,

на основі отриманого досвіду та кращих практик

Схема з підтримки шкіл спрямована на вирішення кількох проблем:

- Зростання кількості дітей, що мають зайву вагу, ожиріння та хвороби, пов'язані з харчуванням
- Зменшення споживання фруктів, овочів і молочних продуктів у ЄС (нижче рекомендованого експертами рівня)

Чому важливо впливати на дітей?

Харчові звички, сформовані у дитинстві, зазвичай залишаються на все життя

Коротко про Схему з підтримки шкіл

- Окрема схема Спільної аграрної політики (САП) — **орієнтована на дітей, просуває здорове харчування**
- Має на меті:
 - ✓ Підвищити споживання фруктів, овочів і молочних продуктів серед дітей
 - ✓ Попередити виникнення ожиріння та хвороб, пов'язаних з харчуванням
 - ✓ Відновити зв'язок з сільським господарством
- **Міжгалузева співпраця:** залучення галузей сільського господарства, громадського здоров'я та освіти

Схема з підтримки шкіл

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЄС

Нормативно-правова база ЄС

- **ЄС встановлює загальні правила для схеми**, що є спільними для усіх держав-членів ЄС
- Кожна **держав-член ЄС дуже гнучка у розробці й впровадження схеми** і ухвалює рішення щодо ключових елементів схеми з урахуванням місцевих умов

Нормативно-правова база ЄС

- **Загальні горизонтальні правила**
- ✓ **РЕГЛАМЕНТ (ЄС) № 2016/791 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ** від 11 травня 2016 року, яким вносяться зміни до Регламентів (ЄС) № 1308/2013 і № 1306/2013 щодо схеми підтримки постачання фруктів, овочів, бананів і молока до закладів освіти
- ✓ **РЕГЛАМЕНТ РАДИ (ЄС) № 2016/795 від 11 квітня 2016 року**, яким вносяться зміни до Регламенту (ЄС) № 1370/2013, який визначає заходи щодо закріплення певної підтримки та відшкодування, пов'язаних з загальною організацією ринків сільськогосподарської продукції

Нормативно-правова база ЄС

■ Імплементативні й делеговані регламенти:

- ✓ **Імплементативний Регламент Комісії (ЄС) № 2017/39** від 3 листопада 2016 року щодо правил застосування Регламенту (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту і Ради щодо підтримки ЄС для постачання фруктів, овочів, бананів і молока до закладів освіти
- ✓ **Делегований Регламент Комісії (ЄС) № 2017/40** від 3 листопада 2016 року, який доповнює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту і Ради підтримки ЄС для постачання фруктів, овочів, бананів і молока до закладів освіти і вносить зміни до Делегованого Регламенту Комісії (ЄС) № 907/2014

Схема з підтримки шкіл

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Гнучкість: загальний підхід — *вирішує держава-член*

- ЄС встановлює загальні правила для схеми, що є спільними для усіх держав-членів ЄС
- Проте кожна держава-член ЄС дуже гнучка у створенні схеми і ухвалює рішення щодо ключових елементів схеми з урахуванням місцевих умов, а саме:
 - ✓ продуктів
 - ✓ вигодонабувачів
 - ✓ заявників на отримання допомоги
 - ✓ способу впровадження

У кожній державі-члені ЄС Схема з підтримки шкіл різна!

Національна стратегія

- Кожна держава-член готує Національну стратегію, що охоплює **шість навчальних років**
https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/market-measures/school-fruit-vegetables-and-milk-scheme/country_en
- Стратегія визначає довгострокові цілі, сферу застосування схеми, цільову групу, продукти, які поширюватимуться, систему доставки, супутні заходи тощо.
- Під час створення Стратегії **слід взяти до уваги наступні питання і фактори:**
 - ✓ Поточну ситуацію і визначені потреби
 - ✓ Місцеве середовище (харчові моделі, система освіти, продукти тощо)
 - ✓ Попередній досвід і оцінку схем, які вже впроваджувалися, якщо є.

Міжгалузева співпраця

Національна стратегія – міжгалузева співпраця

Інституції, які залучені до підготовки Національної стратегії у Польщі:

Сільське господарство

- Міністерство сільського господарства та розвитку сільських територій
- Національний центр підтримки сільського господарства (KOWR) (установа, що впроваджує схему)
- Агенція з реструктуризації та модернізації сільського господарства (платіжна агенція)

Освіта

- Міністерство науки та освіти

Охорона здоров'я

- Міністерство охорони здоров'я

Стратегія і правові акти **обговорюються** із залученими сторонами з молочного і плодоовочевого секторів

Національна нормативно-правова база

■ Національне законодавство щодо:

- ✓ **Поставок продукції** (продуктова корзина – обговорюється з органами охорони здоров'я, в тому числі цільова група, частота поставок, умови для заявників на отримання допомоги тощо) – ухвалюється щороку **Міністерством сільського господарства**
- ✓ **Фінансових рамок** (бюджет ЄС на кожну діяльність, розмір допомоги, національне фінансування) – ухвалюється щороку **Радою міністрів**
- ✓ **Освітніх заходів** – ухвалюється **Міністерством науки та освіти**

Схема з підтримки шкіл

ОСНОВНІ ПРАВИЛА НА РІВНІ ЄС

Сфера застосування схеми

- Постачання фруктів, овочів і молочних продуктів у заклади освіти
- Супутні освітні заходи щодо здорового харчування, сільського господарства тощо
- Промоційна діяльність
- Оцінювання і моніторинг

Продукти – витрати, які покриваються

- **Вартість продукції, що постачається за схемою для шкіл і розповсюджується серед дітей** у закладах освіти, що **може включати витрати на закупівлю, оренду та лізинг обладнання**, що використовується під час постачання та розповсюдження продукції — як передбачено у Стратегії держави-члена

Продукти

- Держава-члена встановлює перелік продуктів, що розповсюджуються, у **Національній стратегії**
- Національні **органи влади, які відповідають за охорону здоров'я та харчування** мають бути залучені до вибору продуктів

Важливо:

Пріоритет — свіжі і неперероблені продукти

Продукти

Діти можуть регулярно отримувати:

- **Пріоритет**
 - Свіжі фрукти і/або овочі
 - Звичайне питне молоко, в тому числі безлактозне
- **Додаткові продукти** – перероблені продукти без добавок

Для просування споживання певних продуктів та/або забезпечення особливих харчових потреб дітей:

- з фруктів і овочів (наприклад, соки)
- з молока: твердий сир, кисломолочний сир, йогурт та інші кисломолочні продукти **без смакових добавок, фруктів, горіхів чи какао**

Продукти

- Додатково, якщо потрібно для досягнення цілей схеми з підтримки шкіл та цілей Стратегії – **перероблені, кисломолочні або ні, молочні продукти з добавками** (какао, фруктові соки, натуральні смакові добавки або без добавок)

Категорія I (компонент молока має бути не менше 90% за вагою)

Категорія II (компонент молока має бути не менше 75% за вагою)

Допомога від ЄС виплачується лише за **молочний компонент** в таких перероблених продуктах

Продукти, що розповсюджуються

Продукти, які розповсюджуються за схемою з підтримки шкіл **не повинні містити доданого:**

- **цукру**
- **солі**
- **жиру**
- **підсолоджувачів**
- **штучних підсилювачів смаку** від E 620 до E 650 як визначено в Регламенті № 1333/2008

Органи охорони здоров'я держав-членів можуть вирішити, що продукти можуть містити обмежені кількості доданого цукру, солі та/або жиру

Супутні освітні заходи

- Ключовий елемент схеми поряд із постачанням фруктів/овочів і молока
- **Мета — підвищити ефективність схеми, покращити харчові звички дітей і відновити зв'язок з сільським господарством**
- Може включати розповсюдження різних продуктів час від часу (також меду, оливки тощо)
- Підпадають під підтримку з боку ЄС (не більше 15% бюджету ЄС)
- **Супутні освітні заходи є обов'язковими.** Навіть якщо держава-член не використовує бюджет ЄС для проведення освітніх заходів, вона все одно зобов'язана їх впроваджувати.

Супутні освітні заходи

Витрати на супутні освітні заходи, які покриваються:

- **Витрати на організацію дегустацій, створення та догляд за шкільним садом, організацію візитів на господарства та схожу діяльність, що спрямована на відновлення зв'язку дітей з сільським господарством;**
- **Витрати на заходи, спрямовані на навчання дітей про сільське господарство, звички здорового харчування, місцеві харчові ланцюги, органічне виробництво, стале виробництво та боротьбу з харчовими відходами**

Схема з підтримки шкіл

БЮДЖЕТНА РАМКА ЄС

Обсяг фінансування

Два окремі бюджети для фінансування молочного компонента і компонента фруктів і овочів

Фінансування від ЄС покриває:

- **Постачання фруктів, овочів і молока дітям**
- **Освітні заходи** (не більше 15% бюджету схеми)
- **Супутні витрати** (не більше 10% бюджету схеми), в тому числі:
 - ✓ просування
 - ✓ моніторинг та оцінювання схеми

Бюджет в ЄС

Загальний бюджет схеми складає 220,8 млн євро, з яких:

- **Фрукти і овочі:** 130,6 млн євро
- **Молоко:** 90,2 млн євро

Немає обов'язкового співфінансування з національного бюджету, але є можливість доплати від держави (внески секторів, фінансування з національного бюджету тощо)

Бюджет в ЄС

- **Держава-член щороку подає заявку на фінансування на відповідний навчальний рік (до 31 січня)**
- Кожна держава-член має **гарантований бюджет – первинне фінансування**, але може виділяти більше або менше
- У 2022/2023 навчальному році фінансування для Польщі склало:
 - **Компонент фруктів та овочів: 12,5 млн євро**
 - **Молочний компонент: 10,7 млн євро**

Схема з підтримки шкіл

СХЕМА З ПІДТРИМКИ ШКІЛ У ПОЛЬЩІ – ІСТОРІЯ УСПІХУ

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ – загальний підхід

- **Рішення, що поєднує високу ефективність, легкий доступ для шкіл та спрощені процедури для постачальників**
 - ✓ **Безкоштовні продукти/ немає внеску від батьків**
 - ✓ **Довготривалість та частота постачання продуктів для підвищення ефективності схеми**
 - ✓ **Легко для шкіл — 99,9% шкіл користуються послугами постачальників як заявники на отримання допомоги**
 - ✓ **Система з єдиною ставкою, замість системи державних закупівель**

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ – участь

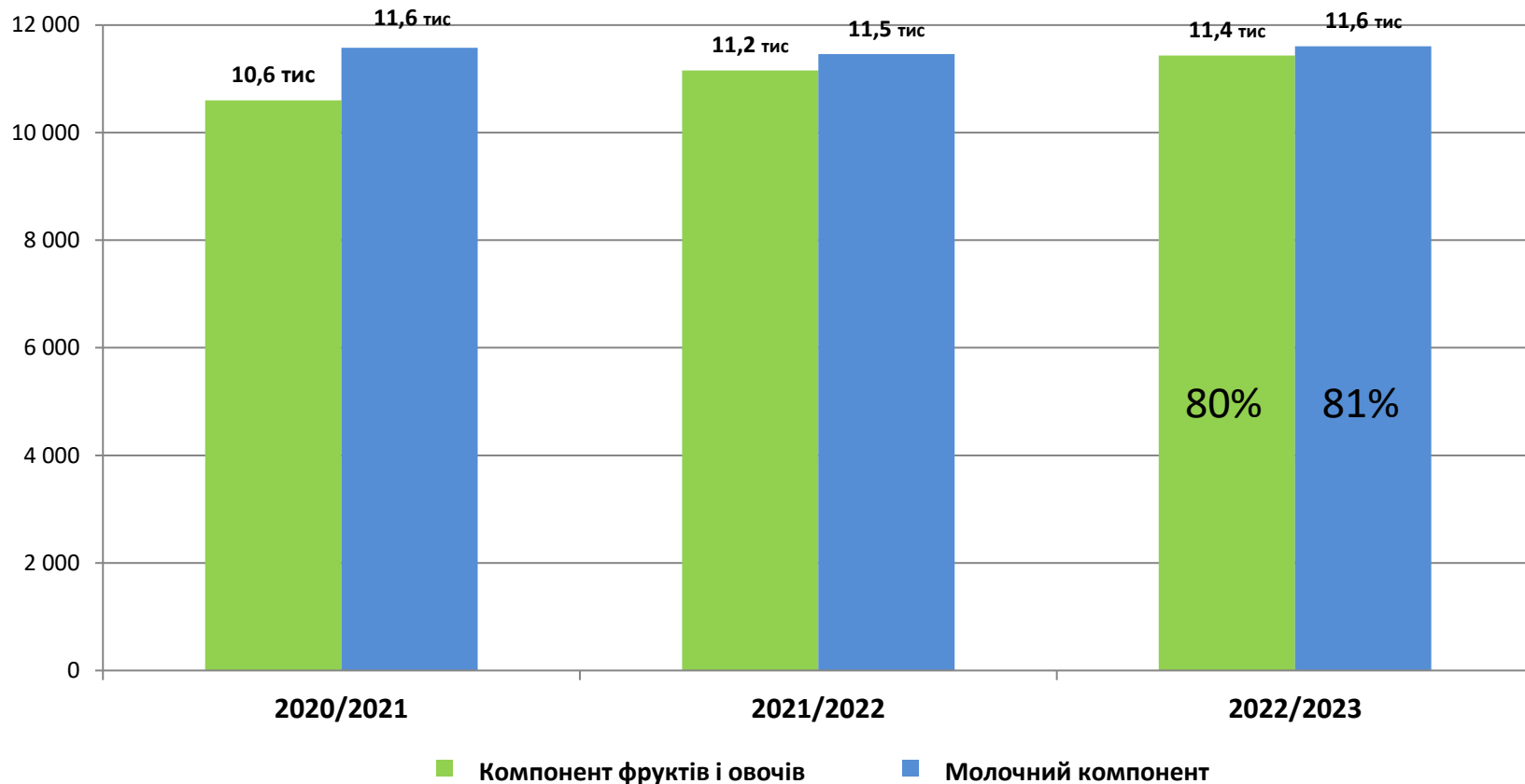
Цільова група: I-V класи початкової школи

- 81% початкових шкіл бере участь у схемі
- 87% дітей з цільової групи охоплені схемою

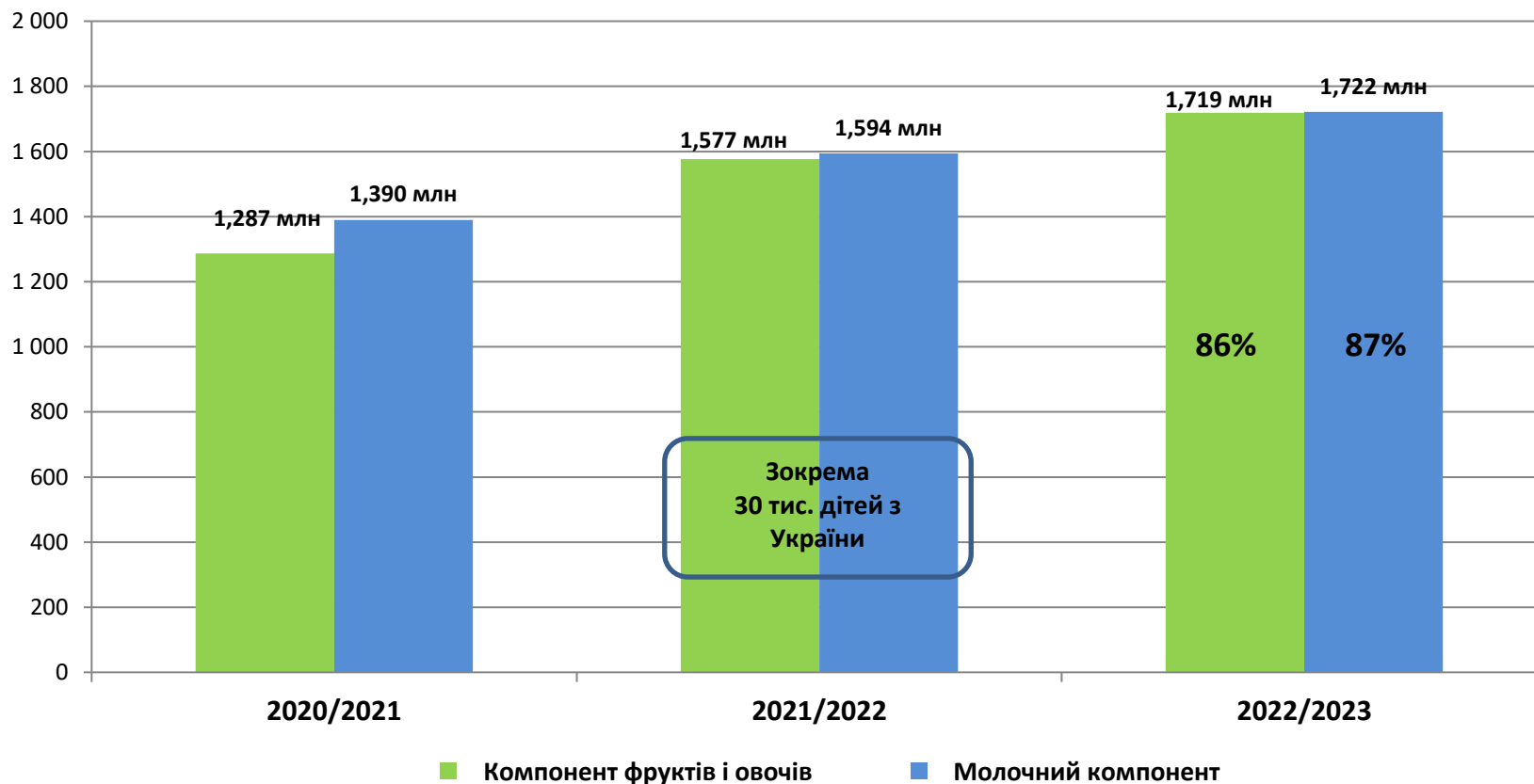
Цільова група: ПОЧАТКОВІ ШКОЛИ

понад 80% шкіл охоплено схемою

Цільова група: ДІТИ

87% дітей з цільової групи охоплено схемою

У 2021/2022 навчальному році ще 30 тис. дітей з України отримали переваги від схеми з підтримки шкіл у Польщі (з додатковою солідарною підтримкою від ЄС у розмірі 1 млн євро)

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ - фінансування

- Два компоненти розвиваються паралельно
- **Потужна підтримка з національного бюджету**
Бюджет ЄС — 46%, доплата від держави — 54% від загального бюджету у Польщі
- **Високий рівень освоєння бюджету ЄС** — понад 98% (у 2021/2022 навчальному році)
- Спрощена процедура фінансування — **система з єдиною ставкою**

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ – продукти і постачальники

- Акцент на **місцеве виробництво** – продукти/види, які виробляються або вирощуються місцево, популярні у регіоні
- **Аспект здоров'я**: відсутність доданого цукру у продуктах, що розповсюджуються (лише звичайні молочні продукти)
- Кожен учень отримує точну кількість порцій певних продуктів у шкільному році
- Затверджені постачальники – переважно **компанії роздрібної торгівлі** (не виробники)
- Продукти, що постачаються у школи, **готові до вживання**

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ – продукти

Фрукти: яблука (150 г), груші (150 г), сливи (150 г), полуниця (100 г)

Овочі: морква (90 г), редиска (90 г), солодкий перець (90 г), кольрабі (90 г), помідори черрі (90 г)

Фруктові соки (0,2 л)

Питне молоко (0,25 л) пастеризоване або ультрапастеризоване (на вибір школи)

Простий йогурт (150 г), кефір (150 г), кисломолочний сир (150 г)

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ – освітня діяльність

У Польщі школи повинні провести не менше 2 супутніх освітніх заходів на семестр.

Крім того, наступні освітні заходи фінансуються з бюджету схеми:

- **Візити на господарства**, які мають на меті відновити зв'язок дітей з сільським господарством;
- **Кулінарні майстер-класи** на тему звичок здорового харчування, походження продуктів та боротьби з харчовими відходами тощо.
- **Набір освітніх матеріалів** для вчителів, батьків і дітей, навчальні фільми, листівки тощо.

Освітні майстер-класи

Освітні майстер-класи

www.kowr.gov.pl